

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi yritystuesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan yritystuesta annettua lakia muutettavaksi siten, että tukea voidaan myöntää myös yritysten toimintaympäristön parantamiseen.

Esitys liittyy Euroopan unionin rakennera-

hastoista osarahoitettavien hankkeiden kansallisen rahoitusosuuden järjestämiseen.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan ensi tilassa.

PERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

Yritystukea voidaan myöntää yritystuesta annetun lain (1136/93) mukaan lähinnä yrityksille. Kunnalle ja kiinteistöyhteisölle tuen myöntäminen on mahdollista vain siltä osin kuin kysymyksessä on toimitilojen hankkiminen yrityksille. Palveluyritykselle voidaan myöntää tukea, jos yritys tuottaa yritystoiminnalle tarpeellisia palveluita. Tukea ei myönnetä varsinaiseen maatilatalouteen eikä rakennusliiketoimintaan. Vähittäiskauppaan ja liikenteeseen tukea voidaan myöntää vain siltä osin kuin kysymyksessä on matkailuhanke.

Koska nykyinen yritystuki on tarkoitettu lähtökohtaisesti yrityskohtaisten hankkeiden tukemiseen, lain voimassa olevat säännökset ovat osoittautuneet ahtaiksi niissä tapauksissa, joissa valtion tuella pyrittäisiin kehittämään yritysten toimintaympäristöä. Tämä on erityisesti ilmennyt Euroopan unionin (EU) osarahoitettaviksi tulevien hankkeiden kansallista rahoitusosuutta järjestettäessä. EU:n tarkoituksena on tukea rakennerahastojensa kautta erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten (pk-yritysten) yhteistyötä ja verkostoitumista, teknologian siirtoa sekä yhteistyötä koulutuksen, tutkimuksen ja yritysten välillä. Toimintaympäristötukea käytettäisiin erityisesti tällaisten hankkeiden kansalliseen rahoitusosuuteen.

Edellä sanottuun viitaten yritystuesta annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että valtionavustusta voidaan myöntää myös yritysten toimintaympäristön parantamiseen. Tämän johdosta lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 1 a §, jonka nojalla valtionavustusta voitaisiin myöntää yritysten ja julkisten yhteisöjen, säätiöiden sekä yksityisten henkilöiden yritysten toimintaympäristöä parantamaan pyrkiviin hankkeisiin. Tuen tarkoituksenmukainen käyttö edellyttää, että hankkeella on olennainen merkitys alueen pienille ja keskisuurille yrityksille. Toimintaympäristötuella pyrittäisiin luomaan edellytyksiä yritystoiminnan uudistumiselle ja kehittämiselle sekä edesauttamaan näin uusien työpaikkojen syntymistä.

Määrärahaa voitaisiin käyttää yritysten tarvitsemien neuvonta-, tutkimus-, koulutus- ja konsultointipalvelujen kehittämiseen ja aikaansaamiseen, yritysten ja oppilaitosten välisen yhteistyön parantamiseen, innovaatiotoiminnan sekä yritysten verkostoitumisen ja teknologian siirron edistämiseen. Alueiden välisen elinkeinopoliittisen yhteistyön kehittämiseksi ja pienten ja keskisuurten yritysten kansainvälistymisen edistämiseksi tukea voitaisiin myöntää näitä päämääriä toteuttaviin hankkeisiin myös silloin, kun nämä hankkeet ylittävät alueiden väliset tai kansainväliset rajat.

Yritysten toimintaympäristöhankkeet koski-

sivat erityisesti EU:n rakennerahaston varoista osarahoitettavia hankkeita. Pääsääntöisesti rakennerahastojen alueellisten tavoitteiden ulkopuolalla tukea voitaisiin myöntää sellaisille vastaavanlaisille hankkeille, joita ei rahoiteta EU:n rakennerahastoista.

Tarkoituksena on, että yritysten toimintaedellytyksiä parantaviin hankkeisiin, kun kysymys ei ole välittömästi yksittäisten yritysten kehittämishankkeista, tukea vastaisuudessa myönnetään tämän säännöksen nojalla etenkin silloin, kun kyse on EU:n rakennerahastoista osarahoitetuista hankkeista.

Tämä merkitsee yritysten toimintaympäristöhankkeisiin osoitettavissa olevien määrärahojen koordinoititarvetta sekä kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalalla että hallinnonalojen välillä. Koska kauppa- ja teollisuusministeriö kuitenkin vastaa elinkeinotoimintojen kehittämisestä ja hallinnonalalla on keskeinen merkitys EU:n rakennerahastoista rahoitettavien yritystoiminnan hankkeiden toteuttamisessa, on perusteltua, että kauppa- ja teollisuusministeriöllä ja sen yrityspalvelun piiritoimistoilla on mahdollisuus rahoittaa toimintaansa luontevasti liittyviä hankkeita riittävän monipuolisesti. Näiden edellytysten luomiseksi on tarpeen yhteensovittaa mainittuja rahoitustukia. Yritysten toimintaympäristötuki on myös omiaan siirtämään painopistettä tarkoituksenmukaisella tavalla yritysten toimintaedellytysten kehittämiseen.

Kauppa- ja teollisuusministeriön hallinnonalalla mainittujen tukien yhteensovittamistarve koskee soveltuvien osin muun muassa Teknologian tutkimuskeskuksen teknologian siirtoa ja pk-yritysten innovaatiotoiminnan edistämisesressoja, kauppa- ja teollisuusministeriön yrityspalvelun piiritoimistojen yritysten kehittämispalveluja, avustuksia teollisuuden edistämiseen, kansainvälistymistukia sekä Matkailun edistämiskeskuksen toimintamenoja. Yritysten toimintaedellytyksiä parantaviin hankkeisiin osoitettavia tukia kauppa- ja teollisuusministeriön pääluokassa on tarkoitus yhdistää suoritettavien selvitysten pohjalta.

Pk-yritysten ja verkostoitumista sekä alueiden välistä elinkeinopoliittista yhteistyötä tuetaan tällä hetkellä myös maakunnan kehittämishallalla, maaseudun kehittämishallalla ja työllisyysperusteisella rakennetulla. Yhteistyötä koulutuksen, tutkimuksen ja yritysten välillä edistetään etenkin opetusministeriön eri mää-

rärahoilla. Lisäksi opetussektorin resursseilla edistetään teknologian siirtoa.

Näin ollen yritysten toimintaympäristöhankkeita voidaan nyt tukea monin tavoin. Hallitusohjelman mukaan yritystukijärjestelmiä selkeytetään ja tuen vastikkeellisuutta lisätään sekä päällekkäiset poistetaan. Lisäksi hallitus on 16.8.1995 päättänyt julkisten toimintojen tehostamisesta muun muassa keskittämällä vastaisuudessa yritystukia kauppa- ja teollisuusministeriöön. Tämän mukaisesti hallinnonalojen välisiä tukien päällekkäisyyksiä on tarkoitus poistaa viimeistään vuoden 1997 talousarvioesityksessä, mihin liittyen kauppa- ja teollisuusministeriö on käynnistänyt selvitystyön tukien yhteensovittamiseksi ja muiksi tarvittaviksi muutoksiksi.

Uuden tukimuodon käyttöönoton johdosta on tarpeen lisätä lain 1 §:n 1 momenttiin maininta mahdollisuudesta kohdistaa tukea myös yritysten toimintaympäristöön nykyisten käyttötarkoitusten ohella.

Yhdenmukaisesti lain nykyisten tukimuotojen kanssa valtioneuvosto päättäisi tuen enimmäis- ja vähimmäismäärästä sekä muista tuen myöntämisen perusteista (1 a §:n 3 momentti).

2. Esityksen vaikutukset

2.1. Taloudelliset vaikutukset

Lakiehdotuksen edellyttämä myöntämisvaltuuden suuruus määritellään tarkemmin valtion talousarviossa. Tuen myöntäminen yritysten toimintaympäristön parantamiseen mahdollistaa kansallista osuutta vastaavan lisärahoituksen EU:n rakennerahastoista EU:n hyväksymiin ohjelmiin sisältyviin hankkeisiin.

Myöntämisvaltuuden käytöstä aiheutuva varaintarve tuen maksamiseen jakaantuu myöntämismuodon ohella lähinnä seuraavalle vuodelle.

Luvussa 1 esitetyt eri tukien koordinoitimenpiteet johtavat resurssien tehokkaampaan käyttöön ja valtiontaloudellisiin säästöihin, joiden suuruus tarkentuu mainitun selvitystyön yhteydessä.

2.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Muutoksella ei ole organisaatio- tai henkilöstövaikutuksia.

3. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu kauppa- ja teollisuusministeriössä virkatyönä.

4. Muita esitykseen vaikuttavia seikkoja

Ehdotettu muutos suuntaa yritystukea EU:n periaatteiden mukaisesti suorasta yritystuesta pienten- ja keskisuurten yritysten toimintaedellytysten parantamiseen. EU:n soveltaman täydentävyysperiaatteen mukaisesti yhteisön tuki täydentää kansallista tukea.

Muutosehdotuksesta annetaan tieto Euroopan yhteisöjen komissiolle Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Sen mukaan tukiohjelmaa koskevaa muutosta ei saa toteuttaa ennen kuin komissio on hyväksynyt muutoksen.

5. Voimaantulo

Lainmuutos ehdotetaan tulevaksi voimaan ensi tilassa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

yritystuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan yritystuesta 10 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1136/93) 1 §:n 1 momentti sekä lisätään lakiin uusi 1 a § seuraavasti:

1 §

Valtionavustuksena voidaan yritystoimintaan myöntää kehitysalueen investointitukea, pienyritystukea sekä pienten ja keskisuurten yritysten kehittämistukea siten kuin tässä laissa säädetään. Lisäksi voidaan myöntää tukea yritysten toimintaympäristön parantamiseen siten kuin 1 a §:ssä säädetään.

1 a §

Valtionavustusta voidaan myöntää sellaisiin yritysten ja julkisten yhteisöjen, säätiöiden sekä yksityisten henkilöiden hankkeisiin, joiden tarkoituksena on yritysten toimintaympäristön parantaminen. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hankkeella on olennainen merkitys alueen pienten ja keskisuurten yritysten perustamisen, laajentamisen tai kehittämisen kannalta. Tukea voidaan myöntää myös alueiden

väliset sekä kansainväliset rajat ylittäviin elinkeinopoliittisiin hankkeisiin silloin, kun hankkeet edistävät alueen elinkeinopoliittisia tavoitteita tai pienten ja keskisuurten yritysten kansainvälistymistä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut hankkeet voivat koskea yritysten tarvitsemien palvelujen kehittämistä ja aikaansaamista, yritysten ja oppilaitosten välisen yhteistyön parantamista sekä innovaatiotoiminnan, yritysten verkostoitumisen ja teknologian siirron edistämistä sekä edellä mainittuihin hankkeisiin rinnastettavia hankkeita.

Valtioneuvosto päättää tässä pykälässä tarkoitetun tuen enimmäis- ja vähimmäismäärästä sekä muista tuen myöntämisen perusteista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 1 päivänä syyskuuta 1995

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ministeri Ole Norrback

Laki

yritystuesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yritystuesta 10 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1136/93) 1 §:n 1 momentti sekä lisätään lakiin uusi 1 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Valtionavustuksena voidaan yritystoimintaan myöntää kehitysalueen investointitukea, pienyritystukea sekä pienten ja keskisuurten yritysten kehittämistukea siten kuin tässä laissa säädetään.

1 §

Valtionavustuksena voidaan yritystoimintaan myöntää kehitysalueen investointitukea, pienyritystukea sekä pienten ja keskisuurten yritysten kehittämistukea siten kuin tässä laissa säädetään. Lisäksi voidaan myöntää tukea yritysten toimintaympäristön parantamiseen siten kuin 1 a §:ssä säädetään.

1 a §

Valtionavustusta voidaan myöntää sellaisiin yritysten ja julkisten yhteisöjen, säätiöiden sekä yksityisten henkilöiden hankkeisiin, joiden tarkoituksena on yritysten toimintaympäristön parantaminen. Tuen myöntämisen edellytyksenä on, että hankkeella on olennainen merkitys alueen pienten ja keskisuurten yritysten perustamisen, laajentamisen tai kehittämisen kannalta. Tukea voidaan myöntää myös alueiden väliset sekä kansainväliset rajat ylittäviin elinkeinopoliittisiin hankkeisiin silloin, kun hankkeet edistävät alueen elinkeinopoliittisia tavoitteita tai pienten ja keskisuurten yritysten kansainvälistymistä.

Edellä 1 momentissa tarkoitetut hankkeet voivat koskea yritysten ja oppilaitosten välisen yhteistyön parantamista sekä innovaatiotoiminnan, yritysten verkostoitumisen ja teknologian siirron edistämistä sekä edellä mainittuihin hankkeisiin rimmastettavia hankkeita.

Valtioneuvosto päättää tässä pykälässä tarkoitetun tuen enimmäis- ja vähimmäismäärästä sekä muista tuen myöntämisen perusteista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

